

Aventura al mar

El va despertar el so d'un corn de caça semblant al que es fa servir per avisar dels àpats als campaments d'estiu. A poc a poc va recordar que era en Harvey Cheyne i que s'havia ofegat i havia mort en ple oceà; però estava massa feble per pensar. Estava completament **amarat** d'aigua salada, un fred humit i enganxós li recorria l'esquena i noves olors li omplien el nas. En obrir els ulls va creure que encara estava surant al mar, perquè el veia córrer al seu voltant en ones platejades; però va comprovar que realment estava ajagut sobre un munt de peixos mig morts i que davant dels seus ulls hi havia una ampla esquena humana ficada en un jersei blau.

«S'ha acabat», va pensar. «Soc mort i aquest és l'encarregat de portar-me a l'altre món.»

Va fer un gemec i aquella figura masculina va girar el cap i va mostrar un parell de petites arracades en forma d'anella daurades mig amagades entre els seus arrissats cabells negres.

—Ahà! Ja et trobes millor? —va dir—. Continua ajagut; és millor per mantenir l'equilibri. —I va seguir parlant, mentre amb un ràpid moviment dels remes va impulsar la **proa** del bot cap a un mar que el va alçar més de vint **peus**, només per deixar-lo caure en un profund pou envidrat, sense que per això interrompés la conversa—. Ha estat bé això de pescar-te, t'ho dic jo. Eh? Però encara ha estat millor que el teu vaixell no em pesqués a mi. Com vas caure a l'aigua?

—Em vaig marejar —va dir en Harvey—; em vaig marejar i no ho vaig poder evitar.

—Va ser en el moment just en què vaig tocar la botzina i el teu vaixell va **virar** una mica. Ales-

hores vaig veure com queies. Eh? Vaig pensar que l'hèlice t'hauria fet miques, però el mar et va portar cap a mi i et vaig agafar com si fossis un peix gros. Així que aquesta vegada t'has salvat de morir.

—On soc? —va preguntar en Harvey, que no se sentia gens segur allà estirat.

—Ets amb mi al *dory*. Em dic Manuel, i vinc de la **goleta** *Som aquí* de Gloucester.

En Manuel semblava tenir dos parells de mans i un cap de ferro fos, ja que, a més de bufar per un gros cargol de mar, havia de posar-se dret, balancejant-se sobre el fons pla del *dory*, i llançar l'estrident so a través de la boira. En Harvey no recordava quant va durar allò, perquè ell va continuar ajagut i aterrit pel fumejant onatge. Després li va sembla sentir un tret, el so d'una altra botzina i crits, i es va trobar al costat d'una altra embarcació més gran que el *dory*, però igual de lleugera. Va sentir diverses veus i va notar que el deixaven caure en un forat fosc, on uns quants homes amb vestits impermeables li van treure la roba i li van donar una beguda calenta. De seguida es va quedar adormit.

VOCABULARI

amarat -ada *adj.* Mullat.

proa *f.* Part davantera del buc d'una nau.

peu *m.* Mesura de longitud utilitzada especialment als països anglosaxons, que equival a 30,5 centímetres.

virar *v. intr.* Girar una nau més o menys a un costat o a un altre.

goleta *f.* Nau, la forma clàssica de la qual té dos o més arbres de dues peces i va aparellada principalment amb veles de tall.

Quan es va despertar, va sentir la campana del vaixell de vapor que cridava per a l'esmorzar, i es va sorprendre que la seva cabina s'hagués reduït tant de mida. En girar-se, es va veure en una mena d'estreta cova triangular il·luminada per un llum que penjava d'una biga. A l'abast de la mà tenia una tauleta i, al final d'aquesta, darrere d'una vella estufa, hi havia assegut un noi aproximadament de la seva mateixa edat, de cara rodona i vermella i brillants ulls grisos. Portava un jersei blau i botes altes de goma. A terra hi havia diversos parells del mateix tipus de calçat, una gorra vella i uns quants mitjons de llana molt usats, i al costat de dues fileres de lliteres hi havia penjats diversos vestits impermeables negres i grocs. El lloc estava impregnat d'una olor densa, barreja de peix fregit, greix cremat, pintura, pebre, tabac ranci i, sobretot, de vaixell i aigua salada. En Harvey va veure amb disgust que el seu llit no tenia llençols; estava ajagut sobre una tela bruta i **bast**, plena de bonys i nusos. D'altra banda, el moviment de la goleta tampoc no era com el d'un vaixell de vapor, ja que no lliscava de manera ondulant, sinó que més aviat es retorçava com un poltre subjecte per les regnes, fent cruixir totes les fustes. Tot allò va fer que gemegué desconsoladament i que pensés en la seva mare.

—Et trobes més bé? —li va preguntar el noi, somrient—. Vols una mica de cafè?

Li va acostar una tassa de llautó, que va endolcir amb **melassa**.

—No hi ha llet? —va preguntar en Harvey, escodrinyant la doble filera de lliteres com si esperés trobar una vaca per allà.

—No —va dir el noi—; ni és probable que n'hi hagi fins a mitjan setembre. El cafè no és dolent; l'he fet jo.

En Harvey va beure en silenci, i el noi li va portar un plat ple de cruixents trossos de cansalada fregida, que va endrapar voraçment.

—T'he assecat la roba. Em temo que s'ha congilit una mica —va dir el noi—. No és com la

que fem servir nosaltres. Mira a veure si tens alguna ferida. —En Harvey així ho va fer, i no es va trobar ni una rascada—. Si no, vesteix-te i puja a coberta. El meu pare et vol veure. Jo soc el seu fill i em dic Dan. Soc l'únic **grumet** que hi ha aquí. Com és que vas caure a l'aigua amb la calma absoluta que hi havia?

—El mar no estava en calma —va dir en Harvey de mal humor—. Hi havia una tempesta i em vaig marejar. Suposo que devia caure per sobre de la barana.

—Bé, ahir hi va haver una mica de marejada durant tot el dia —va replicar el noi—, però si aquesta és la teva idea d'una tempesta... —i va deixar anar un xiulet—, ja te n'assabentaràs abans que acabem. Afanya't. El pare t'està esperant.

Com molts altres desafortunats joves, en Harvey no havia rebut una ordre en tota la seva vida; mai, almenys, sense llargues i, de vegades, ploroses explicacions sobre els avantatges d'obeir-la i les raons per donar-la. La senyora Cheyne vivia amb el temor de capgirar la seva personalitat, cosa que potser era la causa que estigués sempre al caire d'un atac de nervis. Per tant, en Harvey no veia per quin motiu havia d'afanyar-se per satisfer els desitjos d'algú, i així ho va expressar.

—El teu pare pot baixar aquí si té tantes ganes de parlar amb mi. Vull que em porti immediatament a Nova York. Li pagaré el viatge.

RUDYARD KIPLING: *Capitans intrèpids*. Barcanova.

VOCABULARI

bast -a *adj.* Mancat de finor, de delicadesa.

melassa *f.* Líquid consistent que resta com a residu de la cristal·lització del sucre de canya o del de remolatxa.

grumet *m.* Mosso de la marineria.

1 Respon aquestes preguntes sobre la lectura:

- a Com es diu el protagonista del fragment? _____
- b On passen els fets? _____
- c Creus que aquest fragment pertany al plantejament, al nus o al desenllaç de la narració? Per què?
_____

2 Digues si aquestes afirmacions són vertaderes (V) o falses (F). Si són falses, transforma-les en vertaderes:

	V	F
En Manuel rescata en Harvey.	☐	☐
En Manuel és pescador.	☐	☐
En Manuel és corpulent.	☐	☐
El <i>dory</i> és una embarcació gran.	☐	☐
En Harvey és conscient des del principi del que li ha passat.	☐	☐

3 Identifica en la lectura els sinònims d'aquests mots:

totalment _____	aixecar _____
xop _____	veloç _____
crit _____	girar _____
continuar _____	obscur _____

4 Per què creus que en Harvey pensa que és mort?

_____

5 A què creus que es dediquen els homes dels impermeables?

_____

6 Creus que en Harvey és d'una família més adinerada que la d'en Dan? Per què?

_____

7 Explica aquestes dues comparacions de la lectura:

- a El vaixell es retorçava com un poltre subjecte per les regnes.
_____
- b En Harvey escodriyava la doble filera de lliteres com si esperés trobar una vaca per allà.
_____

8 Un tast de poesia. Escolta el poema *Vistes al mar* de Joan Maragall i respon les preguntes que hi ha tot seguit:

- Com està el mar en la primera estrofa? I en la segona?

- Quan en Harvey va caure, el mar com devia estar, com en la primera estrofa o com en la segona?

- Per què creus que el poeta ha escollit aquest títol?

Trobaràs l'enllaç a aquest àudio en l'espai personal del web www.barcanova.cat.

9 Reciteu, per parelles, el poema i doneu-hi l'entonació que més s'adigui a la interpretació que en feu.

10 Quan hàgiu acabat, valoreu entre tots com ho ha fet cada parella. Heu de tenir en compte aquests aspectes:

- ✓ To de veu.
- ✓ Entonació.
- ✓ Vocalització.
- ✓ Ritme.
- ✓ Gestos.

11 Fem servir les xarxes. L'acció de *Capitans intrèpids* passa a inicis del segle passat. En Harvey trigarà temps a tornar a casa perquè el pesquer està en plena temporada de feina. Imagina't que ets en Harvey, que trigaràs quatre mesos a veure els pares i que disposes d'un ordinador i de correu electrònic per enviar-los un missatge sobre la situació que estàs vivint. Pensa en l'estructura de la teva narració i recorda que has de passar el corrector ortogràfic del Word i fer una lectura final. Fes-ho en un full a part.

Les categories gramaticals

12 Relaciona cada categoria gramatical amb la seva definició:

Nom	• Expressa l'acció, l'estat o l'existència del subjecte.
Adjectiu	• Expressa una quantitat.
Determinant	• Designa un ésser, un concepte o un objecte.
Quantificador	• Relaciona un element sintàctic amb el seu complement.
Pronom	• Modifica un verb, un adjectiu o un altre adverbi.
Verb	• Té la funció d'un nom.
Adverbi	• Relaciona dos mots o grups de mots amb la mateixa funció en una oració o dues oracions.
Preposició	• Expressa un estat afectiu del parlant.
Conjunció	• Expressa una qualitat del nom.
Interjecció	• Dona determinació al nom que acompanya.

13 Classifica aquestes paraules segons la categoria gramatical a què pertanyen i busca en la lectura un altre exemple de cada:

fer blau li així alguna de ahà peix que un

CATEGORIES GRAMATICALS	EXEMPLES
Nom	
Adjectiu	
Determinant	
Quantificador	
Pronom	
Verb	
Adverbi	
Preposició	
Conjunció	
Interjecció	

14 Identifica la paraula intrusa de cada sèrie:

- a : soroll – maror – capità – color – sovint.
- b : feliç – verd – salut – tenaç – lleu.
- c : la – una – li – els – uns.
- d : saltar – dormir – aparèixer – menjada – servir – perdre.
- e : tranquil·lament – sempre – allò – allà – bastant.
- f : de – a – per – des de – sinó.

15 Classifica els mots subratllats segons que siguin preposicions o conjuncions:

- a Menjaré pa amb tomàquet i pernil.
- b Diu que treballa en un lloc interessant.
- c T'he trucat a les quatre, però no hi eres.
- d Menjo sense sal perquè tinc la tensió alta.
- e No treballa de metgessa, sinó de professora.
- f Malgrat la pluja, vindré on em diguis.

ORACIONS	PREPOSICIONS	CONJUNCIONS
a		
b		
c		
d		
e		
f		

16 Identifica si les paraules destacades de cada oració són determinants o pronoms:

- a Vols aquesta llibreta o aquella? _____ i _____
- b Et poso una cullerada de sucre o dues? _____ i _____
- c Molts nens no aniran a l'excursió, però alguns sí que hi aniran. _____ i _____
- d Qualsevol persona pot fer la feina, però qualsevol no pot organitzar-la. _____
i _____
- e Conec la teva cosina, però tu no coneixes la meva. _____ i _____
- f Algú ha vist alguna farmàcia a prop? _____ i _____

17 Identifica la categoria gramatical de la paraula destacada de cada oració:

- a Si em dius que vens, t'espero. _____
- b Em costa detectar la nota si. _____
- c Tinc molta set i vull una mica d'aigua. _____
- d Has fet set encerts. _____
- e Anirem a caminar a la serra de Collserola. _____
- f La Núria serra les potes de la taula aquesta tarda. _____
- g Ves i colla bé la prestatgeria. _____
- h La colla d'en Lluís és molt trempada. _____
- i Quedareu a la tarda? _____
- j No sé si aquest autobús tarda gaire o no. _____

La síl·laba, els diftongs, els hiats i els dígrafs. Ús del punt

18 Identifica la síl·laba tònica d'aquestes paraules, suprimeix-la, i en trobaràs unes altres amb sentit:

camisa	_____	gravada	_____	època	_____
llibreter	_____	carpeta	_____	figura	_____
còmica	_____	cavaller	_____	màscara	_____
èpica	_____	fallida	_____	modelar	_____

19 Canvia la posició de la síl·laba tònica d'aquestes paraules i, després, inventa't una oració amb les paraules que hagi obtingut:

a	rècord	_____
b	música	_____
c	espatllà	_____
d	patí	_____
e	avís	_____

20 Forma paraules de la mateixa família afegint-hi una síl·laba més cada vegada:

PARAULA	+ 1 SÍL·LABA	+ 2 SÍL·LABES	+ 3 SÍL·LABES
fil			
flor			
nas			
dent			

21 De cada grup de paraules, només una conté un diftong. Encercla-la i indica si el diftong és creixent o decreixent:

a	biografia, rialla, quocient, manual	→	_____
b	afectuos, virtuosa, llauna, país	→	_____
c	suor, llaüt, enlaire, peüc	→	_____
d	diürn, Lluís, meitat, raïm	→	_____
e	iogurt, posseïa, idea, crear	→	_____

22 Separa per síl·labes les paraules següents. Tingues en compte si les vocals en contacte formen un diftong o un hiat:

coure	_____	realitat	_____	cauen	_____
guardar	_____	estació	_____	contrària	_____
guarnir	_____	excursió	_____	feinejar	_____

23 Completa aquestes paraules amb u o ü:

q ___ alitat	aig ___ es	ping ___ í	aq ___ arel·la
q ___ estionari	aq ___ educte	ling ___ ista	q ___ arta
seg ___ ent	ung ___ ent	aq ___ ífer	freq ___ ència
paraig ___ a	aq ___ ari	ambig ___ itat	pirag ___ ista

24 Escribe una paraula de la mateixa família que aquestes i que tingui un hiat:

a farmacèutic: _____	f fixar: _____
b unitat: _____	g televisor: _____
c figura: _____	h històric: _____
d elegir: _____	i elidir: _____
e consumir: _____	j contradir: _____

25 Posa dos exemples de paraules que tinguin aquests hiats:

a ao: _____	e oa: _____
b ea: _____	f ua: _____
c ee: _____	g ue: _____
d io: _____	h uo: _____

26 Separa de totes les maneres possibles aquestes paraules, com si haguessin d'anar a final de ratlla:

a arrossar: _____

b safareig: _____

c calaixera: _____

d paqueteria: _____

e companyonia: _____

27 Indica si aquestes afirmacions són vertaderes o falses. Si són falses, transforma-les en vertaderes:

	V	F
Després de punt s'escriu majúscula.		
El punt i seguit separa paràgrafs.		
El punt i a part separa paràgrafs.		
El punt i seguit separa les oracions d'un mateix paràgraf.		
El punt final s'utilitza per cloure un text.		

_____

_____

_____

El camp semàntic

28 Aquestes paraules de la lectura pertanyen al camp semàntic del món marí. Classifica-les:

surar · corn de caça · virar · pescar · botzina · rem · goleta
vaixell de vapor · proa · campana · hèlice · bot

ACCIONS	TIPUS D'EMBARCACIONS	PARTS D'UN VAIXELL	INSTRUMENTS PER AVISAR

29 Subratlla quina és la paraula que sobra en cada grup:

- a Estats del mar : plenamar, maror, maregassa, baixamar, ruixat.
- b Vents : ventijol, ratxa, brisa, miratge, tifó.
- c Fenòmens de la natura : ambient, rosada, tro, boirina, gebre.
- d Costa : badia, cala, golf, terral, penya-segat.
- e Instruments meteorològics : baròmetre, higròmetre, termòmetre, bugia, pluviòmetre.

30 Identifica el camp semàntic de cada grup de paraules i afegeix-hi dos exemples més:

- a _____ : turquesa, ambre, escarlata, _____
- b _____ : ortiga, gingebre, orenga, _____
- c _____ : balena, ratpenat, cangur, _____
- d _____ : vil·la, bungalou, torre, _____
- e _____ : ribot, filaberquí, maça, _____

31 Escriu quatre paraules de cada camp semàntic:

Vehicles

Viatges

Oficis

Fruites
